

P r o t o k o l l nr. 12

RAT "Estonia" kunstinõukogu koosolekust 23. juunil 1966.a.

Koosolekust võtsid osa sm-d Hammer, Plees, Väljaots, Kärbis, Klaus, Künnapuu, Urb, Ulanova, Ojamaa, Murdmaa, Roosa, Zigurs, Mikk, Renter, Kagovere, Järvela, Mägi, V.Järvi.

Koosolekut juhatas Hammer, protokollis Mändmaa.

P ä e v a k o r d:

1. "Mam'zelle Nitouche" kavandite läbivaatamine.
2. V.Laulu töö jälgimine ooperi "Porgy ja Bess" proovis.
3. "Teenija-käskijanna" ja "Aleko" proovi arutelu.

1.

Sm. Väljaots tutvustas opereti "Mam'zelle Nitouche" sisu.

Sm. Kärbis esitas maketid lavakujunduse ja sm. Klaus esitas kvandidid kostüümide kohta.

Sm. Roosa oma sõnavõtus märkis, et kostüümid ja lavakujundus on tema arvates hea, vastab selle ajastu omapärale ja teose sisule.

Kunstinõukogu o t s u s t a s kinnitada lavakujunduse ja kostüümide kavandid esitatud kujul.

2.

Sm. Hammer teatas, et konkursist koormeisteri kohale on konkursikomisjoni poolt lubatud osa võtma sm. Venno Laul, kelle tööd peab kunstinõukogu tänases ooperi "Porgy ja Bess" koori proovis jälgima.

Kuulati ooperi "Porgy ja Bess" proovi koori proovisaalis.

3.

Sm. Väljaots: "Teenija-käskijannat" mul ei olnud aega kuulata. Mõte, et orkester on laval, on hea. Lavapilt on kohutavalt kribu-krabu täis. Tegevuseks jääb vähe ruumi. "Alekos" on lavastaja püüdnud õnnestunult leida tegevust laval. Sempira ei täitnud oma ülesannet täiesti ära. Kuusk oli rahuldav. Leek mõjub väga butafoorsena, lavastus ise on aga väga realistlik. Midagi tuleb selle leegiga ette

võtta. Sammelselg teeb rõõmu iga etendusega. Ka selles ta teeb püüdliselt, kuid liikumine ei ole siiski talle omane. Kuusk on tubli ja tegevuses. Kõige vähem rahuldab Kuusik. Tema tapmine on naiivne, lööb noaga ülevalt alla, nagu lööks lõhki. Surnuid üles tõsta ei maksaks. II vaatuse koor kujutab tribüüni, kõik seisavad reas.

Sm. Urb: Mind "Teenija-käskijannas" lava ülekuhjatuse ei seganud, rohkem segas see "Alekos".

Sm. Väljaots: Tüdrukute kolmiktants jääb ka liiga ühe nivoo peale.

Sm. Ojamaa: Halb etendus, allpool teatri võimete. Esimene peab olema kerge, kuid seda ei ole. Teksti tõlge on väga halb, sealt hakkab viga peale. Karaktereid ei ole. Maiste, kes on näidanud, et on võimeline karaktereid looma, jääb siin alla. Teistest rääkimata. Maiste vestleb orkestriga, kas on seda vaja, sest orkester ei saa ju vastata. Tekstis rida väga kohmakaid väljendeid. Mina ei julgeks seda lavastust välja lasta. Minu arvates tees teater endale sellega häbi. Dekoratsioon väga koormatud, sirmid kõrisevad. Kahe-mõttelised vihjed mõjuvad halvasti. Silueti kasutamise mõte ei ole halb, kuid siis peavad ka liigutused olema selgelt näha. "Aleko" ei vaja niisuguseid karke, nagu talle on ümber pandud. Dekoratsioon on üle kuhjatud. Leek segab. Stepi avarust ei ole. Kõik on liiga täis laetud, mõjub halvasti. Tantsudes meeldib palju, kuid ruumi tantsimiseks ei ole. Skljanskaja tantsus palju õhulist, kuid ruumi puudus takistab ka teda. Vokaalselt ei rahulda Kempira ega noor mustlane. Enne laulu liikus Sammelselg hästi, kui hakkab laulma, kaob kõik. Last ta paneb ka nagu nätsakat. Kas suitsetamise stseen on vajalik? Tuleb vähendada tema vulgaarsust, et oleks rohkem näha vabaduse armastust. Suremisel on neil väga ebanugav asend. Hea, et koor jätab Aleko selja taha. Tõlge on üldiselt halb. Oleks parem võinud laulda originaalis. On kuritegu, et lasti laulda niisugust teksti. See on hoolimatus. See õhtu oleks võinud jätta hea mulje. "Teenija-käskijanna" oleks hea väljasõidu tükk, kui poleks nii koormatud dekoratsioonidega.

Sm. Ulanova: Dekoratsioonid liiga üle koormatud. Tegelasi on vähe, kuid need otsivad kohta kuhu astuda või asju panna. Karaktereid ei ole. "Aleko" on romantiline-traagiline lugu. Puškin kirjutas selles mustlaste vabaduse armastusest. Seda tunnetust aga ei saa. Lava on liiga koormatud, täis nõõre ja riputisi. Mustlased ei olnud mustlased. Mõlemaid lavastusi on raske vaadata.

Sm. Plees: Tuli on halb. Kas II pildis ei ole liiga pime. Kas Aleko ei võiks natuke noorem olla. Üldiselt on mul umbes sama arvamine, mis eelkõnelejalatel.

Sm. Hammer: Lava on väga kuhjatud. Suurel laval oleks kõik olnud vajalik, kuid meie lava on väike. Eskiiside arutamisel keegi ei leidnud, et on kuhjatud. Üldiselt näitab praktika, et need lavastused, mis saavad meil kriitika osaliseks, rahvale meeldivad. Võib loota, et ka seda etendust tuleb rahvas vaatama. Kõige tõsisem küsimus on, et lauljate ja näitlejate tase on nõrk. Kas lauljatele on öeldud, et nad laulavad kõrgemalt. Kreen laulis täna kõik valesti. Salmel selja juures häirib terav kõla, Kuusest ei saa aru, mis nooti ta laulab. Võibolla tuleks transponeerida. Kas "Alekos" alguses on tarvis tuua viiuldajaid sisse.

Sm. Mägi: Lavakujundus on tehtud arvestusega, et see oleks tüüpiline mustlaslaagrile. Ka viiuldajad seepärast.

Sm. Hammer: Alguses mängivad, hiljem mitte. Ka leegiga peab midagi ette võtma. Vazinskaja aktsent häirib tugevalt. Esietenduse teeme siiski ära. Sügiseks peab neid asju arvestama, mis siin öeldi.

Sm. Kuusik: Mis te tahate noortelt saada. Nad ju alles õpivad ja ei ole oma taset veel saavutanud.

Sm. Hammer: Kõik on lõpetanud muusikakooli ja õppinud ka konservatooriumis, Kuusk on viimasel kursusel.

Sm. Kuusik: Kuuse suhtes on kuritegu, teater ei planeeri tema tööd õigesti.

Sm. Plees: Meie artistid on lausa kunstnikud, et nad üldse niigi laulavad, sest orkestrit lavale kuuleb väga halvasti. Ka inimesed on erinevad ja nendega peaks rääkima ning välja selgitama põhjuse, miks laulavad mustalt. Olen kindel, et Vazinskajale on ka vähe öeldud aktsendi kohta, sest olen veendunud, et musikaalne inimene saab

seda pideva harjutamisega muuta vähemaks. Juhid on meil liiga delikaatsed, ei taha inimestele ütelda.

Sm. Mägi: Lauljad on rikutud meie akustika pärast. Nad forsseerivad ja see annab intonatsioonilisi ebapuhtusi. "Teenija-käskijannas" on orkester laval, kohe laulavad puhtalt. Važinskaja teeb esimest osa üle hulga aja ja minu arvates mitte halvasti. Ma ei saa põhimõtteliselt sm. Ojamaale vastu vaielda, sest nägin tervikuna laval ka täna esimest korda. Näitlejad on samuti harjumata. Proovide käigus läheb kindlasti paremaks. Need ooperid pole kumbki maailmas eriti läbi löönud ja pole põhjust loota, et ta meil hakkaks järsku suurepäraselt minema. Kujunduses olen kunstnikuga ühel arvamusel. Mulle on ta vastuvõetav. "Aleko" esimene pilt peab mõjuma koduselt, siin pole mõeldud mustlaste vabadust. II pilt on lagedas stepis, et oleks kontrasti. Sempira juures vulgaarne joon tuleb minu arvele kirjutada. Tahtsin temalt saada ürgset mustlast, mitte ilutsejat. Ma ei tahaks teda tagasi tõmmata. "Teenija-käskijanna" kohta kuulsin natuke vähe. See on vana klassika, ei ole kaasaegne komöödia. Tegin orkestri poole pöördumise meelega. Filmis pöördus kujude poole, need ka ei vastanud. Ettepanek edaspidiste proovide suhtes. Homme annaksin terve proovi "Teenija-käskijannale", laupäeval koos "Alekoaga", kus samad osatäitjad, kes tegid täna, ainult Sempira oleks Hammer.

Kunstiõukogu o t s u s t a s lubada "Teenija-käskijanna" ja "Aleko" esietendusele 26. juunil 1966.a.

Koosoleku juhataja:

/ R. Hammer./

Protokollija:

/ L. Mändmaa./

Arakow Hige;
L. Mändmaa